

Atli Dam, tingmaður:

Ein ovurstórur partur av landsins orku brúktur uttanlands

Undir orðaskiftinum á tingi mánadagin um uppskotið frá Javnaðarflokkinum um skipaumvælingar vísti Atli Dam tingmaður, á, at tað er ein ovurstór broyting hend hvat viðvíkur skipaumvælingum.

Nógv fleiri skip verða nú umvæld uttanlands enn árin frammanundan

landsstýrinum til at kanna viðurskiptini hjá idnaðinum í Føroyum.

Umleið 2 ár seinri kom drúgvtt álít frá hesari nevnd og almannakunn-gjort. Har verður m.a. sagt í samband við skipasmiðjurnar:

»Vandi er tí fyri at skipasmiðjurnar yvirhøvur verður fyri ógvuliga harðari kapping næstu árin, bæði priskapping og kapping um figgjartreytir.»

Tað er uttan iva rætt, sum starvsnevndin sipar til her, at tað mest eru figgjartreytirnar, sum tær útlendsku skipasmiðjurnar kunnu bjóða, sum gera, at menn leita burtur í lond fyri at fáa sini skip viðgjørt.

Ein fær líkasum fatan av, at lættari kemst ígjøgnum við at fáa byggi lán eins og sjálva figg-ingina uttanlands.

Tað er tí mangt, ið bendir á, at tað er skeivur peningapolitikkur her-

heima, sum ger, at so nógv verður smiðað uttanlands, hóast roynt hevur verið at hækka studning og veðhaldsskyldur til arbeiði, gjørt herheima.

Vanliga verður ímillum ein helming og 2/3 av umvælingarkostnaðinum góddi í lønum.

Tá so umvælingar av skipum eru gjørdar uttanlands fyri umleið 140 milliónir krónur í 1983, er hetta tað sama sum 70-80 milliónir krónur í arbeiðslønnum ella ímillum 300-400 arbeiðspláss við góðari løn.

Javnaðarflokkurin metir tí, at her verður nakað álvarsligt at gera so at sum mest fyri ikki at siga allar hesin peningur kann koma samfelag okkara betri at gagni.

Føroyskar skipasmiðjur hava gjørt tær royndir, at væl ber til at endurútbúgva t.d. fiskimenn til sveisarar og skipasmiðir.

Tað er tørvur fyri út-

búnum fólki á tí tekniska økinum. Har er handverkara-læran mangan eitt grundarstøði fyri at farast kann í framhaldandi útbúgving. Hugsu bara um møguleikarnar hjá t.d. maskinlærlingunum.

Við tað, at vit skapa nógv handverkara-arbeiðspláss í hesum samfelagnum, geva vit ungdominum rúmari útbúgvingarmøguleikar, og harvið fæst meira av ungdominum í handliga vinnu.

Samstundis vildi trýstið á skúlanum í hesum samfelag minkað.

Tað er mangan komið fram, at ungdomurin heldur á við skúlagongdini sum longest, tí torført er at koma í handaligt arbeiði og eisini er mangan torført at fáa handverkara-læru-pláss.

Tað eru ikki bert tey, ið starvast við sjálvst skipasmiðjuni, ið vildu fingið ágóðan, men tænaufyri-

tøkur ivø. T.d. vildu farmaskipini flutt tilfarið, ið brúkast skal, sum so aftur kastar av sær økt lossingararbeiði o.a. arbeiði herheima.

Út frá hesum heldur Javnaðarflokkurin tað vera neyðugt at seta eina kanning í verk, og mælir tí til, at sett verður nevnd við serkønum fólki til at koma við tilmæli til tingið út frá hesum sjónarmiðum:

1. Hver er orsøkin til at føroysk skip í so stórum tali verða umvæld uttanlands?

2. Eru føroysku skipasmiðjurnar nógv kappingarførar?

3. Hvat kann gerast fyri at endurútbúgva fólki til skipasmiðjuarbeiði.

Flokkurin setur tí fram uppskotið til samtyktar samsvarandi hesum.

Á tingi, 6. mars 1984
Føroya Javnaðarflokkur
Jørgen Thomsen

Árin undan hevur umvæling av føroyskum skipum uttanlands liggið um 25-30 milj. kr.

Atli Dam legði aftrat, at støðan fer ikki at vera óðrvisj í 1984.

Helst kemur talið at liggja um 140-150 milj. kr.

Eftir fáum árum fara soleiðis nógv hundrættals miljónir krónur út av landinum.

Ein stórur partur av landsins orku verður soleiðis brúktur uttanfyri føroyska samfelagið.

— Tað er í tøkum tíma vit taka stig til at venda hesi gongd, segði Atli Dam.

Uppskotið hjá Javnaðarflokkinum gongur á rætta leið.

Ein serkøn nevnd eigur at finna fram til eina leið, sum bendir hesi gongd.

Tað er meiningsleyst at visa málið til Búskapar-ráðið. Tað hevur frammanundan ov litla arbeiðs-orku, og hartil eru limirnir har frammanundan upphongdir við øðrum nevndarstørvum.

Tað, sum umræður, er at bæta um kappingarfrøið heldur enn bert at veita størri studning.

Tað má kunna gerast ein hópur í leiðslulíðnum,

útbúgvingini og í tilrætta-leggingini.

Innflutningsbannið, sum nú hevur staðið við í nøkur ár, og sum landsstýrissamgongan setti í verk, hevur uppskrúvað prisirnar á gomlum skipum kunstiga — haraftur kemur, at tað kemur bert ann uppá »vina- og kenn-ingapolitikkk« um tú sleppur gjøgnum nálar-eyga samgongunnar.

Vit hava ongan kondemneringsskipan og eingin rættuligur iløgurpolitikkurur.

Men tað er ikki bara á hesum øki vit liggja illa fyri.

Atli Dam segði í hesum viðfangi, at nýstaðni hevur figgjarnevndin fingið vitan um álvarsomu figgjarligu støðu samfelagsins úr tí áliti Ráðgevandi nevndin hjá Statsministerinum lat frá sær í juni 1983, har ávarað verður móti figgjarpolitikkunum hjá sitandi samgongu. Hetta álít hevur landsstýrið hildið dult í meira enn 9 mánaðar.

